

به نام خدا
متوسط عمر مربیگری
در
فوتبال ایران

مدیریت توسعه و پیشرفت فدراسیون فوتبال

ارائه شده توسط؛

گروه تحقیقاتی مدیریت توسعه و پیشرفت فوتبال ایران

زمستان ۱۴۰۲

فهرست پژوهش:

عنوان	اسلاید	محتوا
تلاش برای بقا	۸	آمار کلی مربیان ایرانی لیگ برتر
آسان نمود اول ولی...	۱۰	گذری بر آمار مربیان تازهوارد لیگ
زایش در مربیگری ایران متوقف شده است	۱۳	چرا آمار لیگ در معرفی مربیان جدید پایین است؟
مربیان تک فصلی	۱۵	مربیان تک دوره ای لیگ
از آلمان تا ترکمنستان	۲۷	تحلیل مربیان خارجی لیگ برتر
جویندگان طلا در سرزمین پارس	۳۰	معرفی مربیان خارجی موفق
مربیان پروازی	۳۳	مربیان خارجی که کمتر از یک فصل در ایران ماندند
نیمکت‌های لرزان	۴۰	بررسی تغییرات مربیان در بین فصل
شوک	۴۴	نگاهی به تغییرات غیر کارشناسی مربیان
هر دم از نو	۴۷	بررسی تغییرات پی در پی مربیان
از بی‌ثباتی تا سقوط	۴۸	سقوط تیم‌ها با بی‌ثباتی مربیان رابطه مستقیم دارد
کمی بیشتر از نیم فصل	۴۹	متوسط عمر مربیگری در ایران
جغرافیای صبر	۵۱	متوسط عمر مربیگری در استان‌های مختلف
مانند تب ۴۰ درجه	۶۵	جمع بندی و حرف پایانی

توضیحات ضروری

تحقیق حاضر، فقط بر روی مسابقات لیگ برتر فوتبال مردان ایران متمرکز بوده و صرفاً آمار مربیانی که در این مسابقات به عنوان سرمربی روی نیمکت تیمها حضور داشته‌اند، مورد تحلیل قرار گرفته است.

از شروع اولین دوره لیگ برتر ایران در تاریخ ۱۳۸۰/۸/۱۱ تا پایان بیست و دومین دوره این مسابقات در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۸ و طی قریب به ۲۲ سال مجموعاً ۲۱۰ سرمربی مختلف هدایت تیمهای لیگ برتر کشور را در اختیار داشته‌اند که از این تعداد ۱۵۱ مربی ایرانی و ۵۹ مربی خارجی بوده‌اند.

تنها ۱۵۱ مربی ایرانی تجربه کار در لیگ برتر کشور را دارند

تلاش برای بقا

از میان هزاران مربی که در فوتبال ایران مشغول به کار هستند، تنها ۱۵۱ مربی توانسته‌اند توانایی خود را در بالاترین سطح فوتبال کشور به بوته آزمایش بگذارند. برخی از آنها توانسته‌اند سال‌های زیادی در این سطح باقی بمانند و برخی تنها یک یا دو مسابقه فرصت عرض اندام داشته‌اند. در اسلاید آتی آمار با ثبات‌ترین مربیان ایرانی لیگ برتر را مشاهده خواهید کرد.

کدام مربیان ایرانی دوره‌های بیشتری در لیگ برتر سرمربی بوده‌اند؟

۲۰ دوره

امیر قلعه‌نویی

1

۱۹ دوره

مجید جلالی

2

۱۶ دوره

فیروز کریمی

3

۱۴ دوره

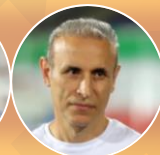
مهدی تارتار

4

۱۳ دوره

عبدالله ویسی / یحیی گل محمدی
فرهاد کاظمی

5

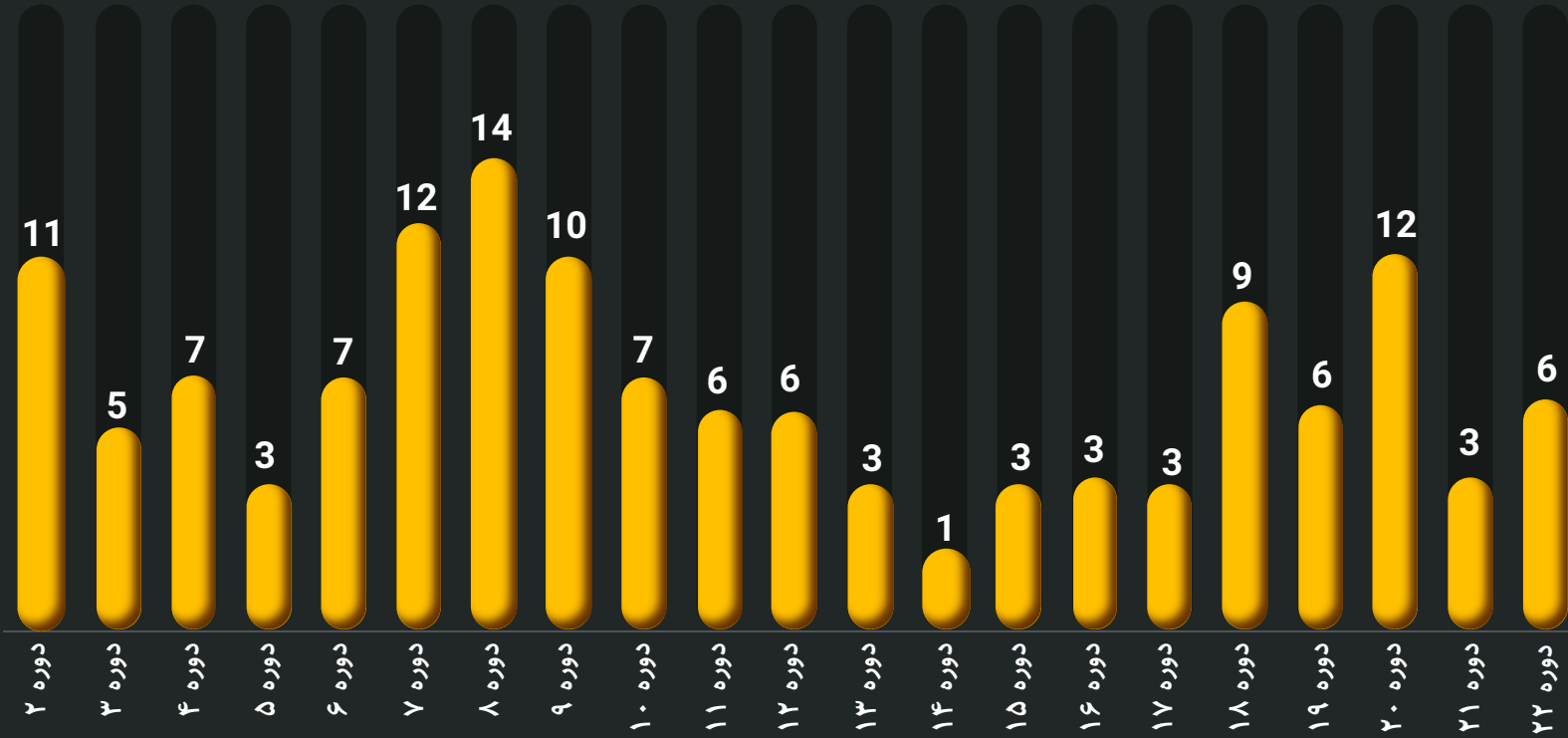
تلاش برای ورود به چرخه مربیگری فوتبال ایران آسان نمود اول ولی...

ورود به لیگ برتر فوتبال ایران مصداق آن عبارت معروف «سهل و ممتنع» است، یعنی «آسان و دشوار!» در برخی از دوره‌های لیگ تا ۱۴ مربی تازهوارد توانسته‌اند وارد بازی‌های لیگ شوند و در برخی فصل‌ها، فقط یک مربی توانسته است خود را به باشگاه مربیان لیگ برتری برساند. اکثریت این مربیان تازهوارد، فقط یکی دو مسابقه و آن هم از جهت خالی نبودن نیمکت و لیست تیم به عنوان سرمربی معرفی شده‌اند و تعداد کمی توانسته‌اند تا سال‌های بعد خود را در بالاترین سطح فوتبال کشور حفظ کنند. برخی از بازیکنان بدون داشتن تجربه مربیگری و فقط به اعتبار دوره بازی‌شان، به عنوان سرمربی تیمی کار کرده‌اند و برخی پس از سال‌ها تلاش در زمینه مربیگری، به این عنوان رسیده‌اند. اما رسیدن به نیمکت لیگ برتر قطعاً ساده‌تر از بقا در این گردونه است.

مربیان تازه‌وارد در هر دوره لیگ (مربیان ایرانی)

در اسلاید بعد، نمودار تعداد مربیان تازه‌وارد لیگ در هر فصل را مشاهده می‌کنید. چون تحقیق حاضر فقط بر روی مسابقات لیگ برتر کشور تمرکز دارد، مربیان دوره اول در این نمودار، به عنوان گروه نخستین محسوب می‌شوند (فارغ از سابقه قبلی‌شان) و از دوره دوم هر تعداد مربی که به مربیان قبل اضافه شده‌اند را «مربی تازه‌وارد» محاسبه نموده‌ایم. در این نمودار تعداد کل مربیان تازه‌وارد را مشاهده می‌کنید، هم مربیانی که از اول فصل کار خود را در باشگاهی آغاز کرده‌اند و هم مربیانی که در میانه راه به عنوان جانشین وارد باشگاهی شده‌اند.

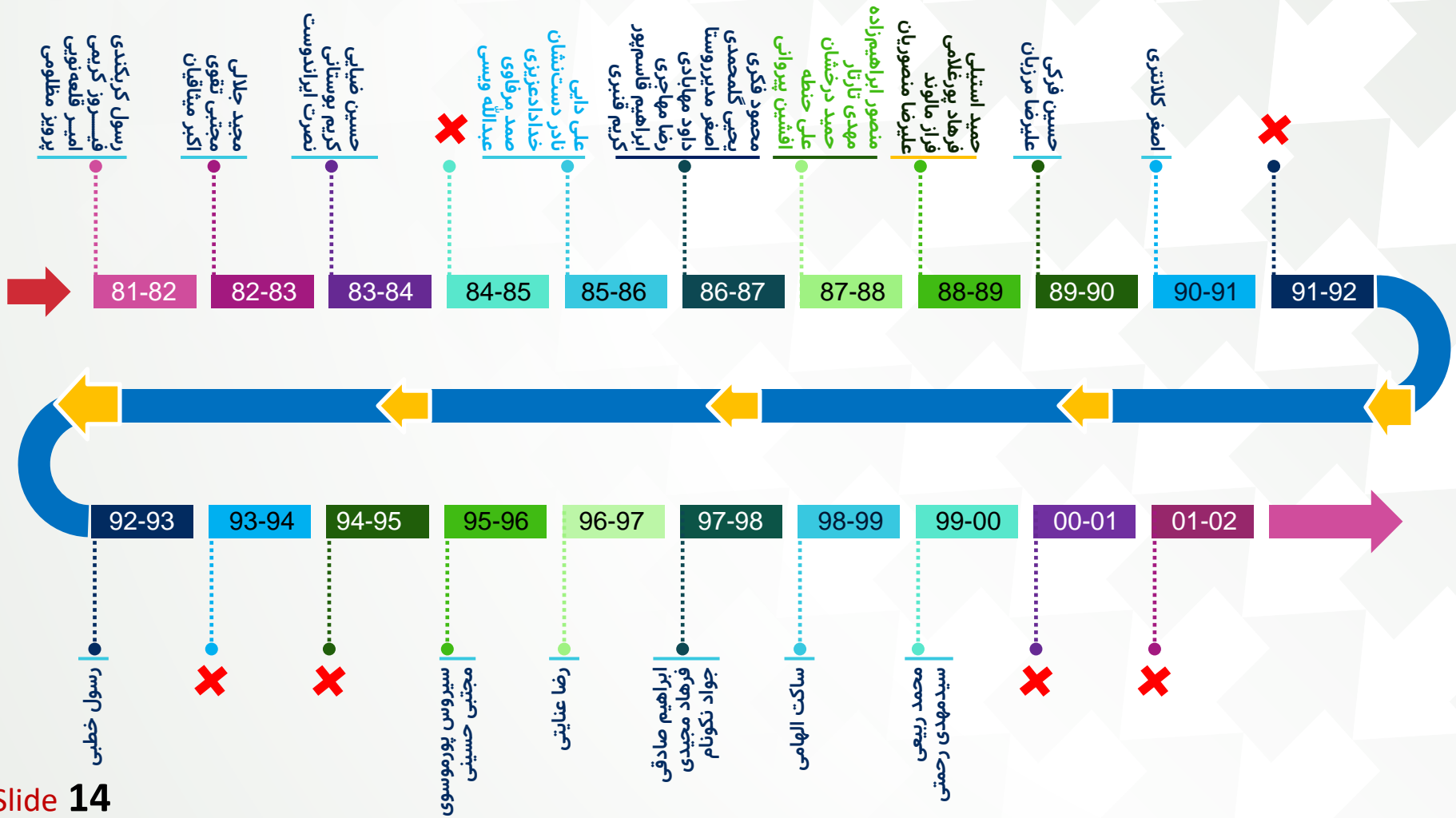
خودار هر بیان تازه وارد به لیگ برتر (هر بیان ایرانی)

طی ۱۲ سال اخیر فقط ۱۱ مربی جدید در لیگ ساخته شده‌اند زایش در مربیگری ایران متوقف است

وقتی به آمار مربیان تازه‌وارد به لیگ برتر نگاه می‌کنیم متوجه موضوعی ناامید کننده می‌شویم، طی ۲۲ دوره لیگ برتر فقط ۴۴ مربی توانسته‌اند پس از ورود به چرخه مربیگری کشور، بیش از سه فصل در این رقابت‌ها ماندگار شوند! در دهه هشتاد ما شاهد ظهور ۳۳ مربی تازه در لیگ بوده‌ایم اما در ده نود فقط ۱۱ مربی توانسته‌اند خود را در لیگ برتر تثبیت نمایند. دو سال ابتدایی دهه اخیر، نیز مربی تازه‌ای به مجموعه مربیان پیشین اضافه نشده است. یعنی در ۱۲ سال گذشته، فقط ۱۱ مربی تازه در لیگ برتر ساخته شده‌اند. نکته جالب آنکه ۲۱ مربی (۴۸٪) از این فهرست، تنها ظرف مدت ۴ فصل (فصل ۸۵ تا فصل ۸۸) در لیگ برتر مشغول به کار شده‌اند. در آن سالها به دلایل گوناگون، فوتبال ایران در یک توفیق اجباری مجبور به پوست‌اندازی شد. در اسلاید بعد، شما یک تایم‌لاین (نوار زمان) را ملاحظه می‌کنید که به تفکیک سال شروع فعالیت هر یک از این ۴۴ مربی را بصورت اینفوگرافی نشان می‌دهد. همانگونه که عرض شد، در این تایم‌لاین فقط نام مربیانی که بیش از سه دوره در لیگ، مربیگری کرده‌اند را مشاهده می‌کنید، فارغ از عملکرد و نتایجی که در طول این سالها کسب کرده‌اند. حتی برخی از این مربیان در هر دوره فقط چند بازی به عنوان جانشین در لیگ حضور داشته‌اند و شاید مجموع بازی‌های آنها در این چند دوره کمتر از نیم‌فصل باشد، اما چون بیش از سه دوره مختلف در لیگ حاضر بودند در این آمار لحاظ شده است. اگر این مربیان را از آمار فوق کسر کنیم، تعداد مربیانی که بیش از سه فصل در لیگ حضور داشته و بیش از ۵۰ بازی لیگ برتر دارند، ۳۵ مربی برای ۲۲ سال خواهد بود.

نزدیک به ۵۰ درصد مربیان ایرانی لیگ برتر فقط یک دوره در لیگ حاضر بوده‌اند!

مربیان تک فصلی!

یکی از نکات بسیار مهم در عملکرد مربیان، عدم تداوم آنها در لیگ برتر بوده است. بگونه‌ای که از ۱۵۱ مربی ایرانی که جذب تیم‌های لیگ برتر شده‌اند، ۷۵ مربی فقط یک دوره توانسته‌اند در لیگ دوام بیاورند. اکثر آنها کمتر از ۵ بازی هدایت تیمی را به عهده گرفته‌اند و خیلی زود از جرگه مربیان لیگ برتر خارج شده‌اند. طی این ۲۲ سال، ما تنها ۷۶ مربی داشته‌ایم که توانسته‌اند بیش از یک دوره در مسابقات لیگ برتر باقی بمانند. آیا زایش و خلق چهره‌های تازه در عرصه مربیگری ایران، متوقف شده است؟ آیا مربیان ما خود را برای حضور در سطح اول فوتبال کشور آماده نکرده‌اند؟ آمار ۵۰ درصدی از مربیانی که نتوانسته‌اند در لیگ باقی بمانند و خیلی زود آرزوهای‌شان بر باد رفته است، چه پیامی برای ما دارد؟ در مورد مربیان خارجی در اسلایدهای بعد توضیح داده‌ایم

پیوست ۱

فهرست تمام مربیان ایرانی لیگ برتر کشور (به ترتیب حروف الفبا)

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۱ حرف الف)

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۱	آذرنیا - حسن	۱ دوره	صبا
۲	ابراهیمزاده - منصور	۸ دوره	ذوب آهن / نفت تهران / پیکان / راه آهن / سپاهان
۳	ابراهیمی - ناصر	۱ دوره	شموشک نوشهر
۴	ابطحی - سیدمهدی	۱ دوره	داماش گیلان
۵	احمدزاده - محمد	۱۰ دوره	ملوان / برق شیراز / فجر سپاسی / پیکان
۶	اخباری - سعید	۱ دوره	ماشین سازی تبریز / سایپا
۷	استیلی - حمید	۵ دوره	پرسپولیس / شاهین بوشهر / راه آهن / استیل آذین / ملوان
۸	اسماعیلی - اسماعیل	۱ دوره	نساجی مازندران
۹	اشکش - ابراهیم	۱ دوره	نفت مسجد سلیمان
۱۰	افاضلی - هومن	۲ دوره	پارس جنوبی جم - ماشین سازی - نفت تهران
۱۱	افتخاری - علی	۱ دوره	داماش
۱۲	اکبرپور - علیرضا	۱ دوره	ماشین سازی
۱۳	الهامی - ساکت	۴ دوره	تراکتورسازی / نساجی / هوادار
۱۴	الهوپی - سعید	۱ دوره	گل گهر سیرجان
۱۵	ایراندوست - نصرت	۳ دوره	ملوان انزلی

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۲)

حروف ب - پ

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۱۶	باقری نیا - عبدالمجید	۱ دوره	استقلال اهواز
۱۷	بجاری - مرتضی	۱ دوره	صنعت نفت
۱۸	بختیاری زاده - سیاوش	۱ دوره	استقلال اهواز
۱۹	بختیاری زاده - سهراب	۱ دوره	پدیده
۲۰	برگی زر - هادی	۲ دوره	ابومسلم
۲۱	بوستانی - کریم	۵ دوره	استقلال اهواز / استقلال خوزستان
۲۲	بیاتلو - وحید	۱ دوره	ماشین سازی
۲۳	بیاتی نیا - محسن	۱ دوره	سایپا
۲۴	پارو - احمد	۱ دوره	صنعت نفت
۲۵	پاشازاده - مهدی	۲ دوره	شاهین بوشهر / ماشین سازی
۲۶	پرکاس - رضا	۱ دوره	صنعت نفت
۲۷	پروین - علی	۴ دوره	پرسپولیس / استیل آذین
۲۸	پورغلامی - فرهاد	۴ دوره	ملوان انزلی
۲۹	پورمهدی - ناصر	۲ دوره	سپاهان - ابومسلم
۳۰	پورموسوی - سیروس	۵ دوره	استقلال خوزستان / فولاد اهواز / پارس جنوبی / صنعت نفت
۳۱	پورحیدری - منصور	۳ دوره	استقلال / شهیدقندی / صنعت نفت

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۳)

حروف پ - ت - ج - ج

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۳۲	پورمند - علیرضا	۱ دوره	گهر دورود
۳۳	پیروانی - افشین	۳ دوره	پرسپولیس / استیل آذین
۳۴	پیروانی - امیرحسین	۱ دوره	ابومسلم
۳۵	پیروانی - غلامحسین	۱۱ دوره	فجر سپاسی / صنعت نفت
۳۶	پیوس - فرشاد	۲ دوره	شמושک / برق شیراز
۳۷	تابانی - بهروز	۱ دوره	راه آهن
۳۸	تارتار - مهدی	۱۴ دوره	راه آهن/ داماش/ گهر/ پارس جنوبی/ پیکان/ ذوب آهن/ گسترش فولاد/ نفت مسجدسلیمان
۳۹	تقوی - مجتبی	۵ دوره	سایپا / ذوب آهن
۴۰	تقوی - محمد	۱ دوره	تراکتورسازی
۴۱	تقی پور - ابراهیم	۱ دوره	ذوب آهن
۴۲	جانداری - حسین	۲ دوره	ابومسلم
۴۳	جلالی - مجید	۱۸ دوره	پاس/ شهیدقندی/ صبا/ استقلال اهواز/ فولاد اهواز/ نساجی/ سایپا/ پیکان/ گل گهر/ تراکتورسازی
۴۴	جهان پور - مجید	۲ دوره	داماش
۴۵	چراغ پور - جلال	۱ دوره	استقلال اهواز
۴۶	چرخابی - حسین	۱ دوره	سپاهان
۴۷	چمنیان - عباس	۱ دوره	پیام خراسان

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۴)

حروف ح - خ - د - ذ

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۴۸	حجازی - ناصر	۳ دوره	پگاه گیلان / استقلال / استقلال اهواز
۴۹	حسین خانی - فرزاد	۱ دوره	مس کرمان
۵۰	حسینی - مجتبی	۴ دوره	ذوب آهن / نفت مسجدسلیمان / پیکان
۵۱	حسینی پور - محمد	۱ دوره	پیام خراسان
۵۲	حق شناس - سهیل	۱ دوره	سپیدرود
۵۳	حنطه - علی	۳ دوره	ابومسلم / استقلال اهواز
۵۴	خارکپور - محمد	۱ دوره	استیل آذین
۵۵	خدریان - حبیب	۱ دوره	استقلال اهواز
۵۶	خرمزی - محمود	۱ دوره	آلمینیوم اراک
۵۷	خطیبی - رسول	۷ دوره	تراکتورسازی / ماشین سازی / گسترش فولاد / آلمینیوم اراک / سیاه جامگان
۵۸	دایی - علی	۱۲ دوره	پرسپولیس / صبای قم / نفت تهران / سایپا / راه آهن
۵۹	درخشان - حمید	۷ دوره	پیکان / داماش / نفت تهران / پرسپولیس / شهرداری تبریز / شاهین بوشهر
۶۰	دست نشان - نادر	۴ دوره	مس کرمان / داماش / صنعت نفت / سپیدرود
۶۱	دینور زاده - مهدی	۱ دوره	داماش
۶۲	ذوالفقارنسب - بیژن	۱ دوره	پیکان / سایپا / داماش / برق شیراز / ذوب آهن

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۵)

حروف ر - ز - س

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۶۳	ربیعی - محمد	۳ دوره	مس رفسنجان
۶۴	رجبی - سعید	۲ دوره	سایپا
۶۵	رحمتی - سیدمهدی	۳ دوره	پدیده / آل‌مینیوم اراک
۶۶	رضایی - رحمان	۱ دوره	ذوب آهن
۶۷	رضوی - عباس	۱ دوره	راه آهن
۶۸	رضوی - مجتبی	۱ دوره	صنعت نفت
۶۹	رمضانی - سعید	۱ دوره	سیاه جامگان
۷۰	زارع - مازیار	۱ دوره	ملوان انزلی
۷۱	زاغی نژاد - قاسم	۱ دوره	سپاهان
۷۲	زرینچه - جواد	۱ دوره	استقلال
۷۳	سراج - بهنام	۱ دوره	صنعت نفت
۷۴	سرآسیابی - مجتبی	۲ دوره	پدیده / فجر سپاسی
۷۵	سعداوی - نعیم	۱ دوره	فولاد اهواز
۷۶	سلامات - سعید	۱ دوره	صنعت نفت
۷۷	سنجری - احمد	۲ دوره	مس سرچشمه
۷۸	سیدعباسی - داود	۱ دوره	پدیده
۷۹	سیمکانی - عباس	۱ دوره	برق شیراز

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۶)

حروف: ش - ص - ض - ط - ع

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۸۰	شاهرخی - همایون	۴ دوره	پاس تهران / پیکان
۸۱	شجاعی - مسعود	۱ دوره	تراکتورسازی
۸۲	شرفی - اصغر	۴ دوره	برق شیراز / داماش / مس سرچشمه
۸۳	شیخ لاری - احد	۲ دوره	تراکتورسازی / ماشین سازی
۸۴	صادقی - ابراهیم	۳ دوره	سایپا
۸۵	صالح - مجید	۱ دوره	سایپا
۸۶	صالح نیا - بهمن	۱ دوره	ملوان
۸۷	ضیایی - محمدحسین	۶ دوره	صبا / پیکان
۸۹	طالبی - ابراهیم	۱ دوره	استقلال
۸۸	طوسی - احمد	۱ دوره	صنعت نفت
۹۰	عاشوری - محسن	۲ دوره	پاس همدان / پرسپولیس
۹۱	عاطف - بهرام	۲ دوره	ذوب آهن / استقلال اهواز
۹۲	عباسی - محمد	۲ دوره	برق شیراز
۹۳	عبدی - حسین	۱ دوره	داماش
۹۴	عزیزی - خداداد	۶ دوره	ابومسلم / پیام مشهد / استقلال اهواز / سیاه جامگان / سپید رود
۹۵	عزیزی - بیژن	۱ دوره	شهرداری تبریز

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۷)

حروف ع - غ - ف - ق

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۹۶	علوی - سیدمحمد	۱ دوره	استقلال خوزستان
۹۷	علیدوستی - حمید	۲ دوره	پیکان
۹۸	عنایتی - غلامرضا	۳ دوره	سیاه جامگان / هوادار / نفت مسجد سلیمان
۹۹	غیاثیان - کاظم	۱ دوره	پیام خراسان
۱۰۰	فاضلی - وحید	۱ دوره	نساجی
۱۰۱	فرکی - حسین	۹ دوره	سایپا / پیکان / نفت تهران / فولاد اهواز / سپاهان
۱۰۲	فروتن - بهمن	۱ دوره	شموشک
۱۰۳	فروزانی - رضا	۱ دوره	سایپا
۱۰۴	فریسات - عزیز	۱ دوره	فولاد اهواز
۱۰۵	فکری - محمود	۴ دوره	شیرین فراز / استقلال / نفت مسجد سلیمان / نساجی
۱۰۶	فیروزی - علی	۲ دوره	صنعت نفت / استقلال اهواز
۱۰۷	قاسم پور - ابراهیم	۵ دوره	صنعت نفت / برق شیراز / داماش / مس کرمان
۱۰۸	قطبی - افشین	۳ دوره	پرسپولیس / فولاد اهواز
۱۰۹	قلعه نویی - امیر	۲۰ دوره	استقلال / مس کرمان / سپاهان / ملوان / ذوب آهن / گل گهر / تراکتورسازی / استقلال اهواز
۱۱۰	قنبری - کریم	۳ دوره	سپاهان / استقلال اهواز
۱۱۱	قیایی - مهدی	۱ دوره	ابومسلم

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۸)
حروف: ک - گ - م

تیم ها	تعداد دوره	نام مربی	ردی ف
سپاهان / مس کرمان / پیکان / ابومسلم / صبا / ذوب آهن / راه آهن / سیاه جامگان / ماشین سازی	۱۳ دوره	کاظمی - فرهاد	۱۱۲
شاهین بوشهر	۱ دوره	کامیاب - اصغر	۱۱۳
ذوب آهن / راه آهن / صبا / برق شیراز	۹ دوره	کربکندی - رسول	۱۱۴
ابومسلم / استقلال اهواز / استقلال / راه آهن / تراکتورسازی / صبا / شاهین بوشهر / پیکان / ماشین سازی / ذوب آهن / ملوان / گسترش فولاد / صنعت نفت / نفت مسجدسلیمان	۱۶ دوره	کریمی - فیروز	۱۱۵
سپید رود	۲ دوره	کریمی - علی	۱۱۶
شاهین بوشهر	۱ دوره	کریمیان - مهرداد	۱۱۷
فجر سپاسی	۳ دوره	کلانتری - اصغر	۱۱۸
شاهین بوشهر	۱ دوره	کللی فر - حمید	۱۱۹
تراکتورسازی / گسترش فولاد / صنعت نفت / پارس جنوبی / سایپا / نفت مسجدسلیمان	۹ دوره	کمالوند - فراز	۱۲۰
استقلال اهواز	۱ دوره	کمایی - افشین	۱۲۱
صبا / پدیده / ذوب آهن / پرسپولیس / تراکتورسازی / نفت تهران	۱۳ دوره	گل محمدی - یحیی	۱۲۲
سایپا / گهر دورود / پیکان / فولاد اهواز / صبای قم	۹ دوره	مایلی کهن - محمد	۱۲۳
استقلال	۴ دوره	مجیدی - فرهاد	۱۲۴
مس کرمان	۱ دوره	محمدی - مهدی	۱۲۵
ماشین سازی	۱ دوره	محمودی - کاظم	۱۲۶
پاس همدان / پیکان / شهرداری تبریز	۱ دوره	مدیر روستا - اصغر	۱۲۷

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۹)
حروف م - ن

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۱۲۸	مرزبان - علیرضا	۴ دوره	شاهین بوشهر / پدیده / سیاه جامگان / نفت مسجد سلیمان
۱۲۹	مرفاوی - صمد	۷ دوره	استقلال / صبا / پیکان / مس کرمان
۱۳۰	مطهری - حمید	۱ دوره	نساجی مازندران
۱۳۱	مظلومی - پرویز	۱۰ دوره	ابومسلم / استقلال / مس کرمان / صنعت نفت / آل‌مینوم هرمزگان / صبا
۱۳۲	معدنچی - مهرزاد	۱ دوره	فجر سپاسی
۱۳۳	مکوندی - بهروز	۱ دوره	نفت مسجد سلیمان
۱۳۴	منصوریان - علیرضا	۱۰ دوره	پاس همدان / نفت تهران / استقلال / صنعت نفت / فولاد اهواز / ذوب آهن / تراکتور / آل‌مینوم اراک
۱۳۵	مهبادی - داود	۴ دوره	فجر سپاسی - سیاه جامگان - راه آهن
۱۳۶	مهاجرى - رضا	۸ دوره	استقلال اهواز / پدیده / نساجی / نفت مسجد سلیمان / ماشین سازی
۱۳۷	مهرپیما - شهرام	۱ دوره	شیرین فراز
۱۳۸	میثاقیان - اکبر	۱۱ دوره	شמושک / ابومسلم / راه آهن / استقلال اهواز / شاهین بوشهر / سیاه جامگان / پدیده / شهرداری تبریز / آل‌مینوم هرمزگان
۱۳۹	میرسالاری - عباس	۱ دوره	استقلال اهواز
۱۴۰	ناظمی - افشین	۲ دوره	داماش
۱۴۱	نظر محمدی - علی	۲ دوره	داماش / سپیدرود
۱۴۲	نعمتی نژاد - سیروس	۱ دوره	استقلال اهواز

مربیان ایرانی لیگ برتر

(جدول ۱۰)

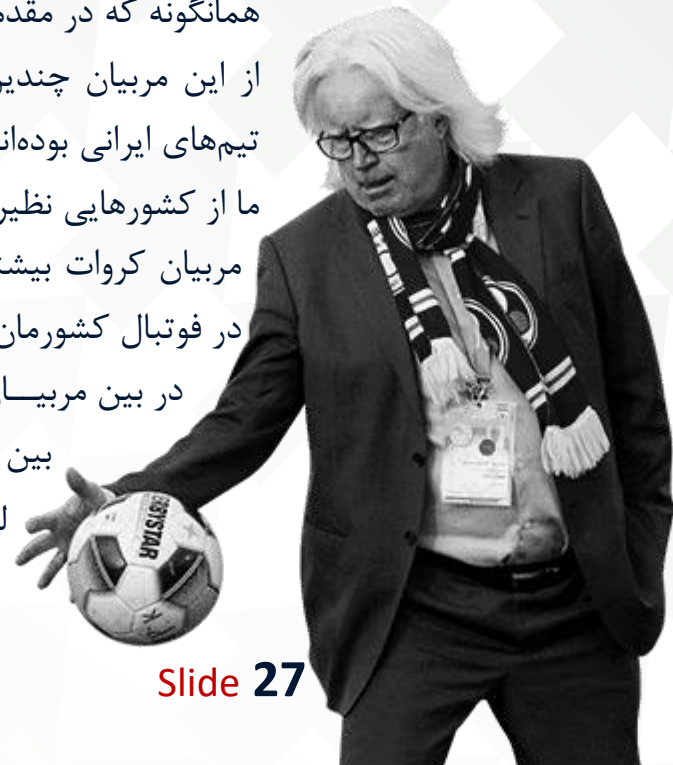
حروف: ن - ه - و - ی

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۱۴۳	نکونام - جواد	۵ دوره	نساجی / فولاد اهواز
۱۴۴	نمازی - امید	۲ دوره	استیل آذین / ذوب آهن
۱۴۵	نویدکیا - محرم	۲ دوره	سپاهان
۱۴۶	هاشمی نسب - مهدی	۱ دوره	استقلال اهواز
۱۴۷	هرندی - امید	۱ دوره	داماش
۱۴۸	ورمرزیار - صادق	۱ دوره	استقلال
۱۴۹	ویسی - عبدالله	۱۳ دوره	فولاد اهواز / صبای قم / استقلال خوزستان / سپاهان / استقلال اهواز / نفت مسجد سلیمان / صنعت نفت / شاهین بوشهر / پیکان
۱۵۰	یاوری - محمود	۱۱ دوره	تراکتورسازی / ابومسلم / فجرسپاسی / برق شیراز / استقلال اهواز / شاهین بوشهر / راه آهن / پاس همدان / استیل آذین / مس کرمان / صبای قم
۱۵۱	یزدی - داریوش	۲ دوره	استقلال خوزستان / نفت مسجد سلیمان

تنوع عجیب مربیان خارجی که به لیگ ایران آمده‌اند از آلمان تا ترکمنستان

همانگونه که در مقدمه تحقیق ذکر شد، تاکنون ۵۹ مربی خارجی مختلف به فوتبال ایران آمده‌اند. برخی از این مربیان چندین فصل در فوتبال ما کار کرده‌اند و تعدادی فقط برای چند بازی مهمان نیمکت تیم‌های ایرانی بوده‌اند. نکته قابل توجه آنکه تنوع سبک‌های مربیان وارداتی بسیار بالا بوده به صورتی که ما از کشورهایی نظیر آلمان و اسپانیا و برزیل مربی داشته‌ایم تا ترکمنستان و ارمنستان و رومانی!

مربیان کروات بیشترین جمعیت مربیان خارجی لیگ برتر ایران را تشکیل می‌دهند و استمرار بیشتری در فوتبال کشورمان داشته‌اند و نتایج بهتری نیز کسب کرده‌اند و در تمام ۲۲ دوره لیگ، ما مربی کروات در بین مربیان لیگ‌مان داشته‌ایم. پس از کروات‌ها، پرتغالی‌ها با ۱۳ مربی، بیشترین جمعیت را در بین مربیان خارجی دارند. دو کشور کرواسی و پرتغال تقریباً ۵۵ درصد مربیان خارجی لیگ را به خود اختصاص داده‌اند.

ملیت مریبان خارجی لیگ برتر ایران

۶۲ مری از ۱۶ ملیت مختلف در لیگ برتر ایران به عنوان سرمربی فعالیت کرده‌اند.

صربستان
۲ مری

اسپانیا
۲ مری

ترکیه
۳ مری

ایتالیا
۳ مری

برزیل
۳ مری

آلمان
۸ مری

پرتغال
۱۳ مری

کرواسی
۲۰ مری

ترکمنستان
۱ مری

ولز
۱ مری

ارمنستان
۱ مری

رومانی
۱ مری

یونان
۱ مری

هلند
۱ مری

بلژیک
۱ مری

آرژانتین
۱ مری

کدام هر بیان خارجی دوره های بیشتری در لیگ برتر سر هر پی بوده اند؟

۱۰ دوره

لوکا بوناچیچ

1

۷ دوره

زلاتکو کرانچار

2

۶ دوره

برانکو ایوانکویچ / وینگو بگوویچ

3

۵ دوره

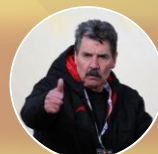
مصطفی دنیزلی

4

۴ دوره

دراگان اسکوپچيچ / میودارگ
یشیچ / تونی اولیورا

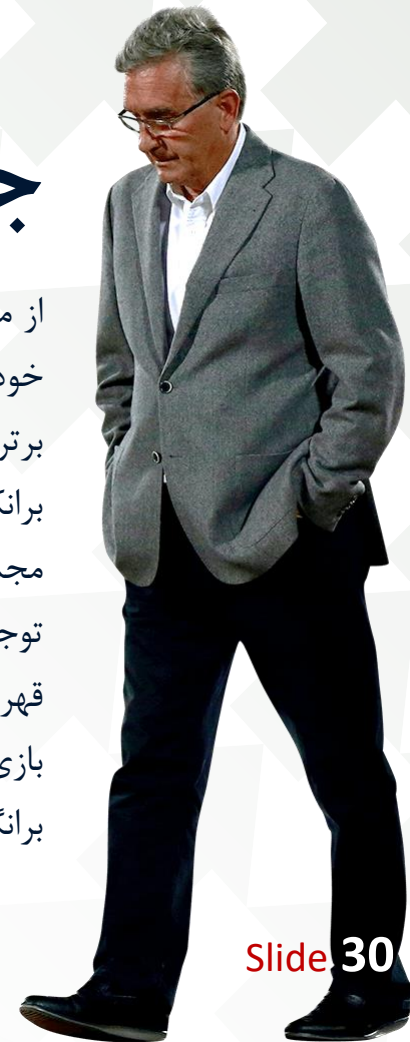

5

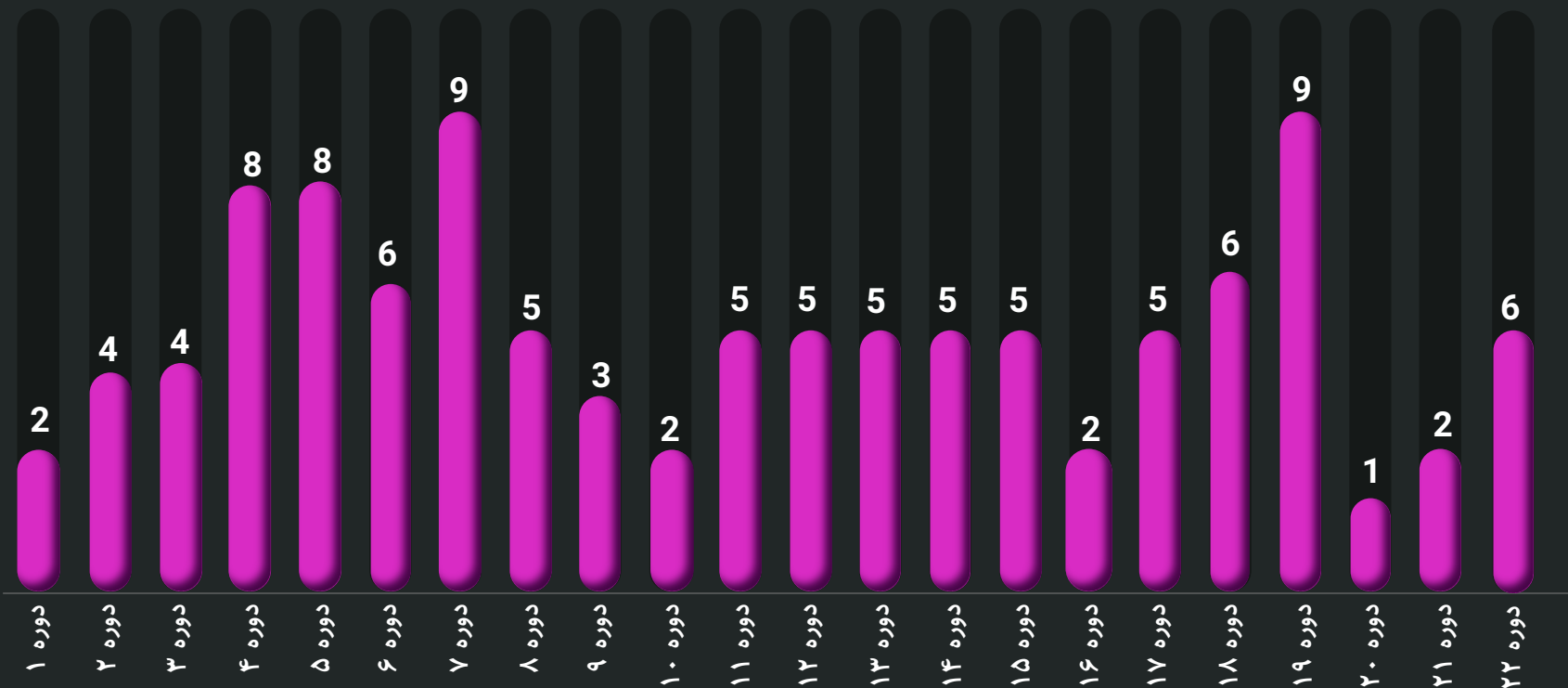
دوازده مربی خارجی در ایران موفق بوده‌اند

جویندگان طلا در سرزمین پارس

از میان ۵۹ مربی خارجی که به ایران آمده‌اند، ۱۲ مربی موفق شده‌اند در ادوار مختلف لیگ تیم خود را به رتبه اول تا سوم لیگ برسانند. تاکنون چهار مربی خارجی موفق به قهرمانی در لیگ برتر ایران شده‌اند؛ فراچیچ (فولاد خوزستان فصل ۸۳)، زلاتکو کرانچار (سپاهان فصل ۹۰)، برانکو ایوانکوویچ (پرسپولیس در سه فصل ۹۷-۹۶-۹۵) و گابریل کالدرون (پرسپولیس فصل ۹۸). مجموعاً مربیان خارجی، شش جام قهرمانی برای باشگاه‌هایشان به ارمغان آورده‌اند. نکته قابل توجه آنکه از این ۴ مربی قهرمان لیگ، ۳ مربی از کشور کرواسی هستند. برانکو ایوانکوویچ با سه قهرمانی و یک نایب قهرمانی، پرافتخارترین مربی خارجی در تاریخ لیگ بوده است. او که از بازی‌های مقدماتی جام جهانی ۲۰۰۲ با فوتبال ایران آشناست توانسته عملکرد تحسین برانگیزی در باشگاه پرسپولیس داشته باشد.

فودار تعداد هر بیان خارجی در لیگ برتر ایران

نزدیک به ۷۰ درصد مربیان خارجی لیگ برتر
فقط یک دوره در لیگ حاضر بوده‌اند!

مربیانِ پروازی!

در بخش سوم تحقیق، به مربیان تک‌دوره‌ای ایرانی اشاره کردیم. وقتی آمار مربیان تک‌دوره‌ای خارجی را بررسی می‌کنیم متوجه می‌شویم نزدیک به ۷۰ درصد مربیان خارجی که به ایران آمده‌اند کمتر از یک فصل در لیگ برتر ماندگار شده‌اند! مربیانی که با هزینه‌های گزاف و با ادعاهای فراوان آمده بودند، خیلی زود و با دست خالی از ایران رفته‌اند. علت این موضوع را می‌توان از دو منظر بررسی کرد؛ اول ضعف باشگاه‌ها برای فراهم نمودن شرایط کاری برای مربیان خارجی. مواردی نظیر عدم پرداخت تعهدات، عدم تامین زیرساخت‌ها، عدم فراهم نمودن نیازهای مربی و امثالهم، و دوم ضعف خود مربیان بگونه‌ای که برخی مربیان خارجی که وارد فوتبال ایران شده‌اند از بسیاری از هم‌تایان ایرانی خود ضعیف‌تر بوده‌اند و باشگاه خیلی زود عذر آنها را خواسته است. در هر صورت ضعف در تصمیم‌گیری و انتخاب‌های اشتباه باعث شده ۴۱ مربی (۷۰ درصد) از جمع مربیان خارجی، کمتر از یک فصل در ایران دوام بیاورند و در این میان فقط هزینه‌های سنگین یا جریمه‌ها و محرومیت‌ها به فوتبال ما تحمیل شده است.

پیوست ۲

فهرست تمام مرییان خارجی لیگ برتر کشور

(به ترتیب حروف الفبای فارسی)

مربیان خارجی لیگ برتر

(جدول ۱)

حروف الف - ب - پ

تیم ها	تعداد دوره	نام مربی	ردی ف
استقلال	۱ دوره	استراماچونی - آندرا	۱
سپاهان	۱ دوره	استامیج - ایگور	۲
ملوان / فولاد اهواز / صنعت نفت	۴ دوره	اسکوچیچ - دراگان	۳
شیرین فراز	۱ دوره	اوکتاویو	۴
تراکتورسازی	۴ دوره	اولیویرا - تونی	۵
فولاد اهواز	۱ دوره	ایلی استان	۶
فولاد اهواز	۱ دوره	ایناسیو	۷
پرسپولیس	۶ دوره	ایوانکویچ - برانکو	۸
برق شیراز	۱ دوره	ایوانکویچ - زلاتکو	۹
تراکتورسازی	۱ دوره	بردیف - قربان	۱۰
راه آهن	۱ دوره	برندس	۱۱
پرسپولیس / پاس همدان / گل گهر / فولاد اهواز	۶ دوره	بگوویچ - وینگو	۱۲
مس کرمان	۱ دوره	بلازویچ - میروسلاو	۱۳
صنعت نفت	۱ دوره	بنیتو - پائولو	۱۴
فولاد اهواز / استقلال اهواز / سپاهان / مس کرمان / ذوب آهن / گسترش فولاد	۱۰ دوره	بوناچیچ - لوکا	۱۵
سپاهان / داماش	۳ دوره	پاکلویچ - استانکو	۱۶

مربیان خارجی لیگ برتر

(جدول ۲)
حروف ت - چ
خ - د - ر - ز - ژ

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۱۷	تاواریس - ایگور	۱ دوره	سپاهان
۱۸	تاواریس - ادسون	۱ دوره	صنعت نفت
۱۹	تکسیرا - میگوئل	۱ دوره	سپاهان
۲۰	توپالیدیسی - یونانیسی	۱ دوره	راه آهن
۲۱	توشاک - جان	۱ دوره	تراکتورسازی
۲۲	تومباکوویچ	۱ دوره	استیل آذین
۲۳	چرچیچ - میلیچ	۱ دوره	ذوب آهن
۲۴	خاچاطوریان - سرگی	۱ دوره	استقلال اهواز
۲۵	خمز - پاکو	۱ دوره	تراکتورسازی
۲۶	دارابینیان - ساموئل	۳ دوره	ذوب آهن / پیکان
۲۷	دراگزوویچ	۱ دوره	داماش
۲۸	دنیزلی - مصطفی	۵ دوره	پاس / پرسپولیس / تراکتورسازی
۲۹	دینوویچ - زیوا	۱ دوره	صبا
۳۰	رادوشویچ - میودراگ	۱ دوره	ذوب آهن
۳۱	زوران	۱ دوره	ذوب آهن
۳۲	ژوزه - مانوئل	۱ دوره	پرسپولیس

مربیان خارجی لیگ برتر

(جدول ۳)

حرف س - ش - ف

ک - گ

ردی ف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۳۳	ساپینتو - ریکاردو	۱ دوره	استقلال
۳۴	ساغلام - طغرال	۲ دوره	تراکتورسازی
۳۵	سوبل - اریک	۱ دوره	پرسپولیس
۳۶	سولدو - زونیمیر	۱ دوره	تراکتورسازی
۳۷	شفر - وینفرد	۲ دوره	استقلال
۳۸	فرانچیچ	۲ دوره	فولاد اهواز
۳۹	فیرات - انگین	۲ دوره	سایپا / سپاهان
۴۰	کاستا - آلبرتو	۲ دوره	صنعت نفت
۴۱	کاسمیرو - آلبرتو	۲ دوره	صنعت نفت
۴۲	کالدرون - گابریل	۱ دوره	پرسپولیس
۴۳	کخ - رولند	۱ دوره	استقلال
۴۴	کرانچار - زلاتکو	۷ دوره	پرسپولیس / سپاهان
۴۵	کراوس - براند	۱ دوره	داماش
۴۶	کرستویچ - میشو	۱ دوره	شاهین بوشهر
۴۷	گده - یورگن	۱ دوره	شهیدقندی
۴۸	گمالوویچ	۱ دوره	استقلال اهواز

مربیان خارجی لیگ برتر

(جدول ۴)

حروف ل - م
ن - ه - و - ی

ردیف	نام مربی	تعداد دوره	تیم ها
۴۹	لورانت - ورنر	۱ دوره	سایپا
۵۰	لیکنز - ژرژ	۱ دوره	تراکتورسازی
۵۱	مورایس - ژوزه	۱ دوره	سپاهان
۵۲	می - حیوانی	۲ دوره	سایپا
۵۳	میسلوویچ - استوان	۱ دوره	ملوان انزلی
۵۴	نیکولیچ - نناد	۲ دوره	فولاد اهواز
۵۵	هان - آری	۱ دوره	پرسپولیس
۵۶	هرناندز - کارلوس	۱ دوره	نساجی
۵۷	ویرا - والد	۱ دوره	سپاهان
۵۸	وینگادا - ننو	۱ دوره	پرسپولیس
۵۹	یشیچ - میودارگ	۴ دوره	داماش / شهرداری تبریز / شیرین فراز

مربیگری در فوتبال ایران

تلاشی در میدان بی ثباتی

۲۹۴ تغییر مربی در میانه فصل، طی ۲۲ سال

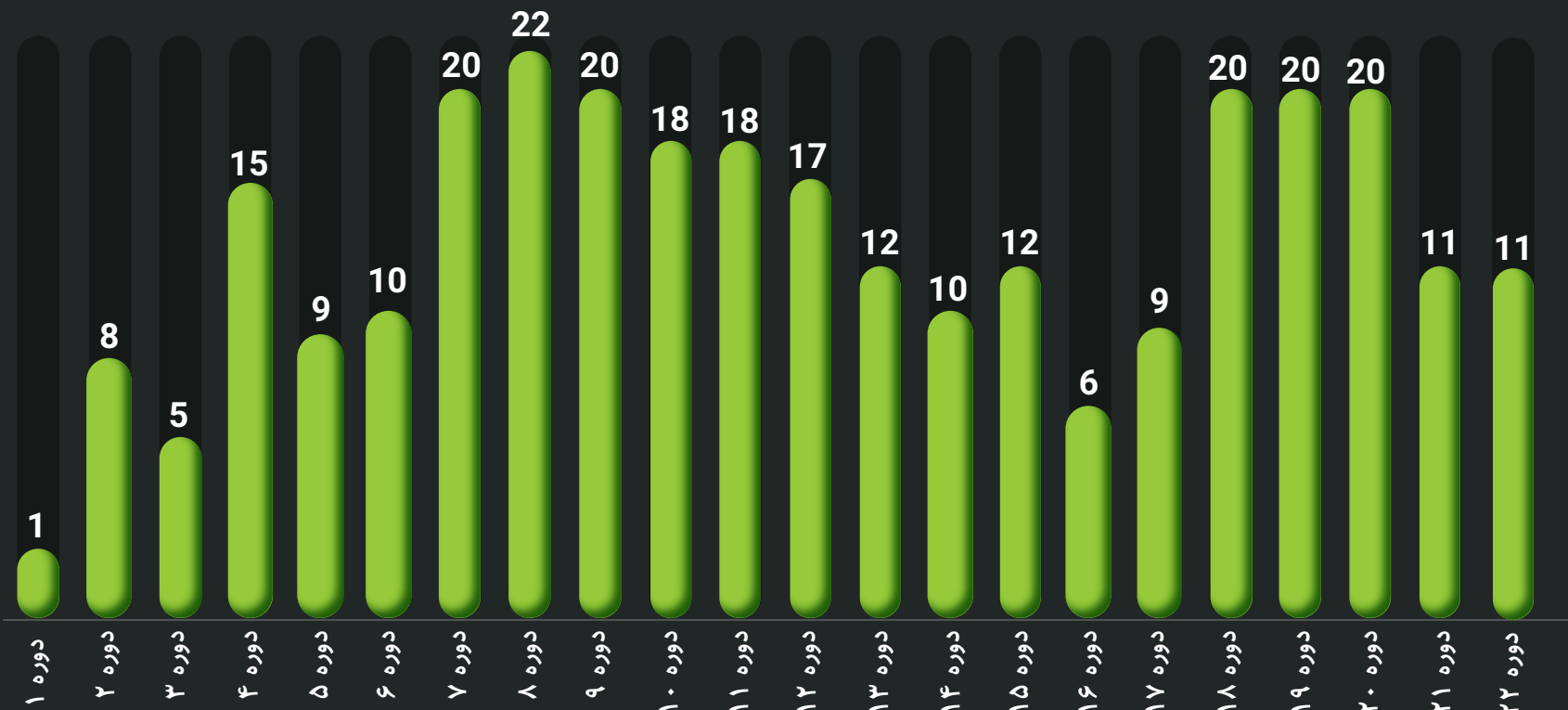
نیمکت‌های لوزان

یکی از مواردی که بی شک موجب افت کیفی کار مربیان در لیگ خواهد شد، عدم داشتن امنیت شغلی است. تغییرات زود به زود و روزانه باعث می‌شود که مربیان نیز هیچ استراتژی بلند مدتی نداشته باشند و صرفاً به بردن در مسابقه بعدی فکر کنند نه پیشرفت فنی تیم و بازیکنان. انتخاب‌های نادرست، فضای رقابتی ناسالم، باندبازی‌ها و دسته‌بازی‌ها و از همه بدتر مدیرانی که به فوتبال به دید یک ورزش نگاه نمی‌کنند باعث شده است ما در ۲۲ دوره لیگ ۲۹۴ تغییر مربی در تیم‌های مختلف، در میانه مسابقات لیگ داشته باشیم، یعنی

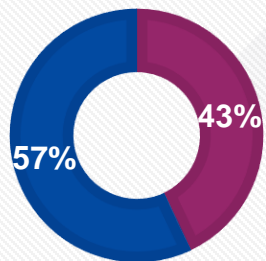
به طور میانگین در هر دوره $13/4$ مربی حکم اخراج خود را از

نمودار تغییرات مربیان در لیگ برتر ایران (تغییرات در حین فصل)

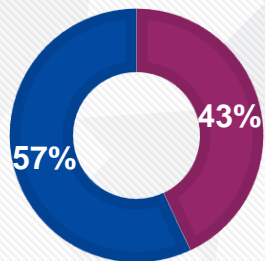

تعداد تیم‌هایی که در هر دوره اقدام به تغییر مربی نمودند.

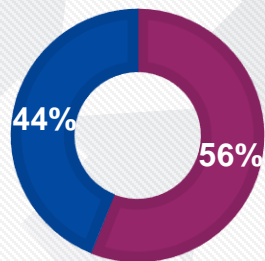
● درصد تیم‌های بدون تغییر سرمربی در جریان فصل
● درصد تیم‌هایی که سرمربی خود را در جریان فصل تغییر داده‌اند

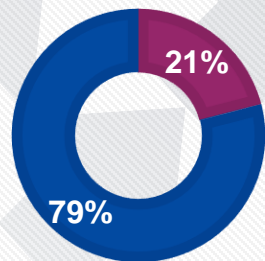
فصل ۸۵-۸۶

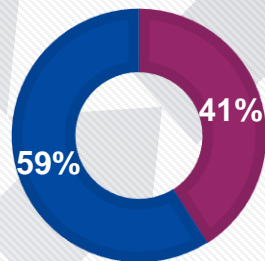
فصل ۸۴-۸۵

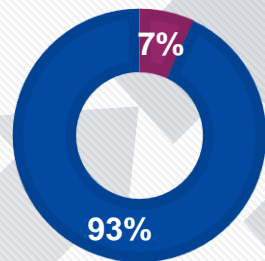
فصل ۸۳-۸۴

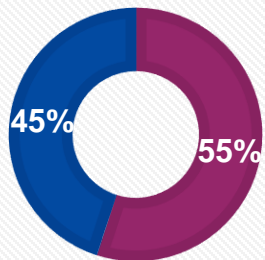
فصل ۸۲-۸۳

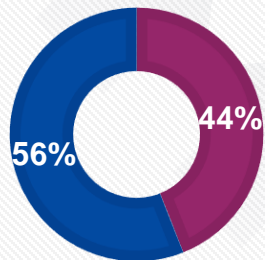
فصل ۸۱-۸۲

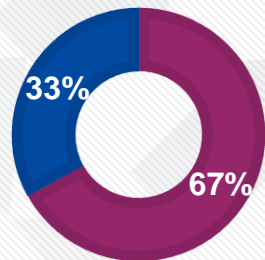
فصل ۸۰-۸۱

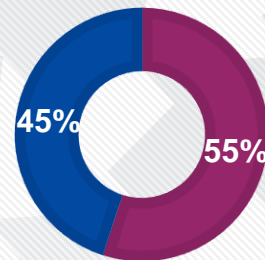
فصل ۹۰-۹۱

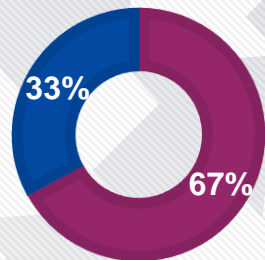
فصل ۸۹-۹۰

فصل ۸۸-۸۹

فصل ۸۷-۸۸

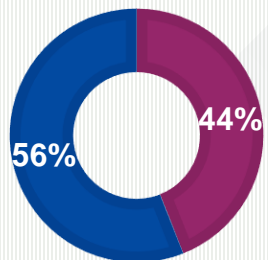

فصل ۸۶-۸۷

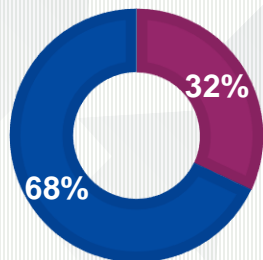
تعداد تیم‌هایی که در هر دوره اقدام به تغییر مربی نموده‌اند.

● درصد تیم‌های بدون تغییر سرمربی در جریان فصل

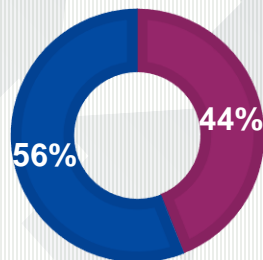
● درصد تیم‌هایی که سرمربی خود را در جریان فصل تغییر داده‌اند

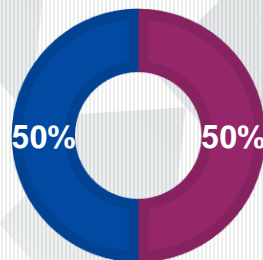
فصل ۹۶-۹۷

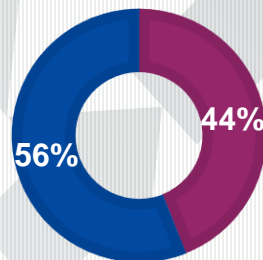
فصل ۹۵-۹۶

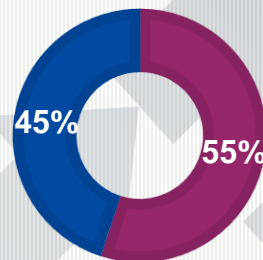
فصل ۹۴-۹۵

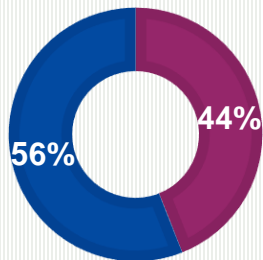
فصل ۹۳-۹۴

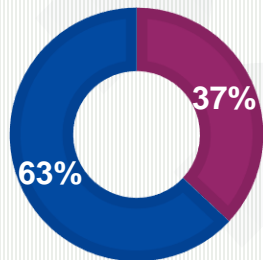
فصل ۹۲-۹۳

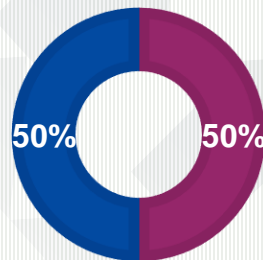
فصل ۹۱-۹۲

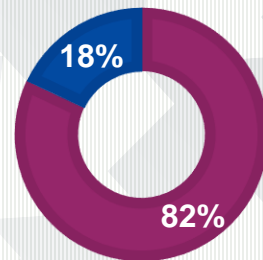
فصل ۱۴۰۱-۱۴۰۲

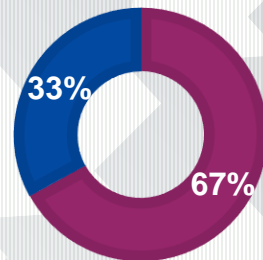
فصل ۱۴۰۰-۱۴۰۱

فصل ۹۹-۱۴۰۰

فصل ۹۸-۹۹

فصل ۹۷-۹۸

راهکار قدیمی و کم بهره مدیران فوتبال ایران

شوکت

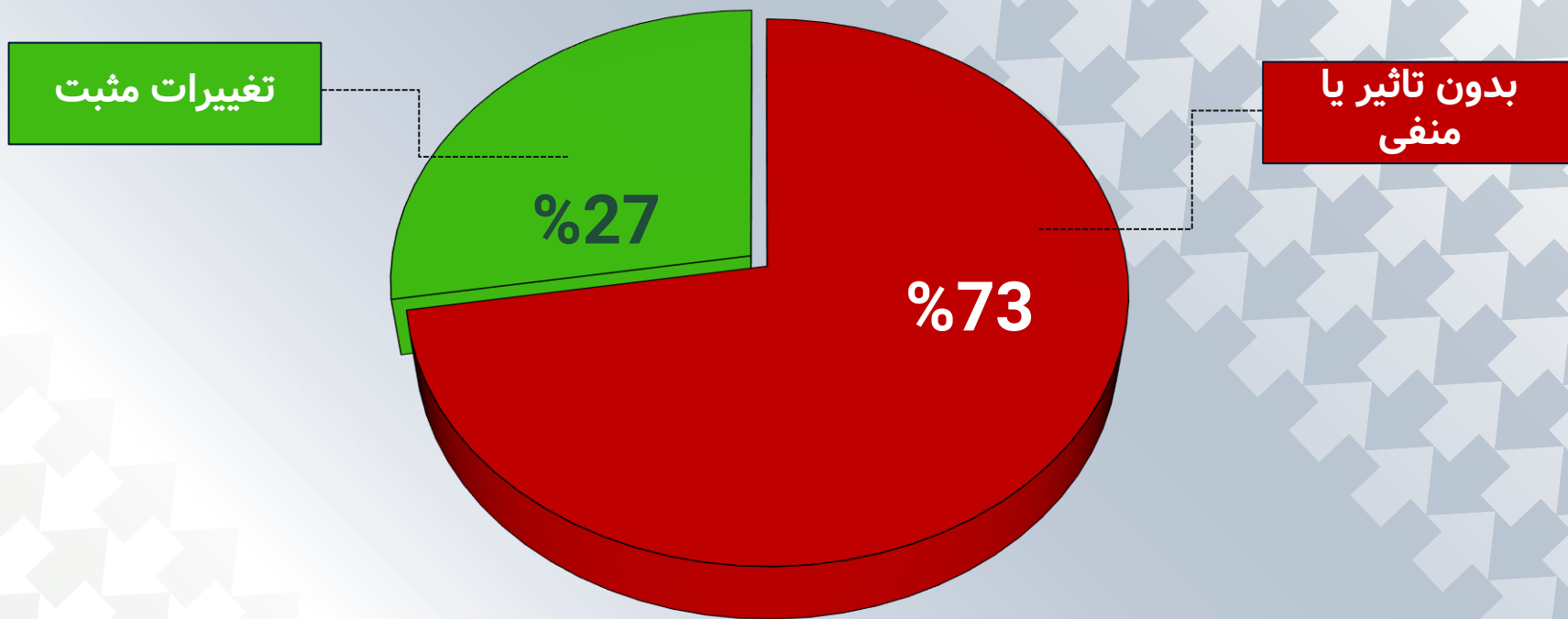
نکته مهم این پژوهش

جموعاً از ۲۹۴ تغییری که در ۲۲ دوره لیگ و در میانه فصل توسط تیم‌های مختلف صورت گرفته است ۸۱ تغییر، باعث بهبود رتبه تیم در جدول رده‌بندی یا افزایش میانگین امتیازات، گشته است. ۲۱۳ تغییر در مربیان یا منفی بوده یا خنثی که موجب هیچ اعتلا و بهبودی در روند نتیجه‌گیری تیم نشده و صرفاً موجب اتلاف بودجه‌های کلان شده است.

با این تفاسیر آیا می‌توان تغییرات کادر فنی در ایران را کارشناسی

شده دانست؟

نمودار میزان اثرگذاری تغییرات میانه فصل

تغییرات پی در پی مربیان در ایران هر دم از نو...

از تمام تغییراتی که در میانه فصل در باشگاه‌ها ایجاد شده (تا پایان لیگ ۱۴۰۱)، فقط ۵۱ تغییر برای فصل بعد نیز پا برجا بوده و ۲۴۳ تغییر دیگر (نزدیک به ۸۳٪) با پایان همان فصل یا قبل از آن، دستخوش تغییرات مجدد شده است. با توجه به این موضوع به این نتیجه می‌رسیم که ۸۳ درصد انتخاب‌ها از جانب باشگاه‌ها بی‌فایده بوده است.

بی ثباتی در مربیگری، فصل مشترک تمام تیم‌های سقوط کرده لیگ

از بی ثباتی تا سقوط

از مجموع ۴۸ تیمی که در بیست و دو دوره لیگ، در پایان فصل به دسته پایین تر سقوط کرده‌اند ۴۳ تیم (۸۹٪) اقدام به تعویض مربی در جریان فصل نموده و ۱۲۲ تغییر روی نیمکت آنها صورت گرفته است (میانگین ۲/۸ تغییر در هر تیم) اما تغییر مربی چاره کار نبوده و این تیم‌ها با وجود قربانی کردن مربیان خود، باز به لیگ پایین تر سقوط کرده‌اند.

سؤال:

**این تغییرات بی حاصل به نفع
چه کسانی بوده است؟**

فصل دوازدهم
متوسط عمر مربیگری

۲۰/۵ هفته متوسط عمر مربیگری در فوتبال ایران است

کمی بیشتر از نیم فصل

متوسط عمر مربیگری در لیگ برتر فوتبال ایران در این ۲۲ فصل

۲۰/۵ هفته

روش محاسبه این عدد به صورت زیر بوده است :

$$\text{متوسط عمر مربیگری} = \frac{۲ \times \text{تعداد کل بازیهای لیگ}}{\text{تعداد کل مربیان}}$$

- مربیانی که در دو یا چند فصل به صورت پیوسته در یک باشگاه کار کرده‌اند یک مربی در نظر گرفته شده‌اند.
- دلیل آنکه تعداد بازی‌ها در عدد ۲ ضرب شده است آن است که در هر بازی ۲ سرمربی برای دو تیم حضور داشته‌اند.

$$\frac{۵۵۰۲ \times ۲}{۵۳۷} = ۲۰/۴۹$$

بررسی متوسط عمر مربیگری در استان‌های مختلف

جغرافیای **صبر!**

در اسلایدهای بعدی شما با وضعیت مربیگری در ۱۱ استان فوتبال خیز کشور بیشتر آشنا خواهید شد. استان‌های تهران، خراسان رضوی، آذربایجان شرقی، خوزستان، کرمان، اصفهان، گیلان، مازندران، فارس، قم و بوشهر طی این ۲۲ سال بیش از یک تیم در لیگ برتر داشته‌اند یا مدت زمان حضور نمایندگان این استان‌ها در لیگ بیش از ۵ دوره بوده است. از این رو وضعیت مربیگری و آمارشان مورد بررسی قرار گرفته است. استان‌های؛ یزد، همدان، کرمانشاه، البرز، قزوین، لرستان و هرمزگان تنها یک نماینده در لیگ برتر داشته‌اند که مدت حضور آن تیم کمتر از ۵ دوره بوده است و از این رو نمی‌توان روند دنباله‌داری برای فلسفه این باشگاه‌ها و مدیران آن استان‌ها در حوزه مربیگری متصور بود.

اصفهان

توضیح کوتاه:

مدیران اصفهانی، صبر بیشتری برای کار با مربیان مختلف داشته‌اند. شاید یکی از مهمترین دلایل موفقیت‌های سپاهان در لیگ، همین فضای کم‌تنش و امنیت خوب شغلی برای مربیان است.

۲۵/۸ هفته

متوسط عمر مربیگری استان

تغییرات میان فصل	تعداد مربی	تعداد بازی	تعداد دوره	نام تیم
۱۴	۲۸	۶۷۲	۲۲	سپاهان
۱۱	۲۴	۶۷۲	۲۲	ذوب آهن
۲۵	۵۲	۱۳۴۴	-	جمع اعداد

خوزستان

توضیح کوتاه:

ثبات نسبی در باشگاه فولاد اهواز باعث شده تا متوسط عمر مربیگری در این استان به عدد ۱۷ برسد. بدون احتساب آمار فولاد، متوسط عمر مربیگری در استان خوزستان ۱۳/۶ می‌باشد. استقلال اهواز یکی از بی‌ثبات‌ترین باشگاه‌های کشور در زمینه همکاری با مربیان بوده است.

متوسط عمر مربیگری استان

۱۷ هفته

تغییرات میان فصل	تعداد مربی	تعداد بازی	تعداد دوره	نام تیم
۱۷	۲۸	۳۰۴	۱۰	استقلال اهواز
۴	۸	۱۵۰	۵	استقلال خوزستان
۱۵	۲۷	۳۷۲	۱۲	صنعت نفت
۱۰	۲۳	۶۳۸	۲۱	فولاد اهواز
۴	۱۱	۱۸۰	۶	نفت مسجدسلیمان
۵۰	۹۷	۱۶۴۴	-	جمع اعداد

قم

متوسط عمر مربیگری استان

۲۲/۳ هفته

توضیح کوتاه:
استان قم پس از انتقال امتیاز باشگاه صبا به این استان صاحب نماینده در لیگ برتر کشور شد اما از آنجایی که این تیم ۹ دوره در لیگ برتر حضور داشته است متوسط عمر مربیگری در استان قم هم مورد بررسی قرار گرفته است.

تغییرات میان فصل	تعداد مربی	تعداد بازی	تعداد دوره	نام تیم
۵	۱۳	۲۹۰	۹	صباي قم
۵	۱۳	۲۹۰	-	جمع اعداد

کرمان

متوسط عمر مریگیری استان

۲۶/۱ هفته

تغییرات میان فصل	تعداد مربی	تعداد بازی	تعداد دوره	نام تیم
۲	۴	۱۲۰	۴	گل گهر سیرجان
۶	۱۴	۳۲۴	۹	مس کرمان
۲	۴	۶۸	۲	مس سرچشمه
۰	۱	۹۰	۳	مس رفسنجان
۱۰	۲۳	۶۰۲	-	جمع اعداد

توضیح کوتاه:

باشگاه مس رفسنجان ۹۰ هفته فرصت کار به محمد ربیعی داده تا با ثبات ترین باشگاه کشور در این زمینه و در حال حاضر باشد و این موضوع باعث بهبود آمار استان کرمان شده است.

نمودار متوسط عمر مریگیری در استان‌ها

